



**ČESKÁ REPUBLIKA**  
**ROZSUDEK**  
**JMÉNEM REPUBLIKY**

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Blanky Kapitánové a soudkyň JUDr. Ivety Veselé a Mgr. Zdeňky Winklerové v právní věci

žalobce:



proti  
žalovanému:

hlavní město Praha, IČO 00064581  
sídlem Mariánské náměstí 2/2, 110 01 Praha 1  
zastoupený advokátem JUDr. Janem Nemanským  
sídlem Těšnov 1059/1, 110 00 Praha 1

o zaplacení 3 079 845 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalobce i žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 16. května 2019, č. j. 18 C 249/2010 - 443,

**takto:**

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku o věci samé (výrok I) **potvrzuje.**
- II. Ve výroku o nákladech řízení se rozsudek soudu prvního stupně mění jen tak, že výše náhrady činí částku 194.508 Kč, jinak se v tomto výroku potvrzuje.
- III. Žalobce je povinen zaplatit žalovanému náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 1 452 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám JUDr. Jana Nemanského.

Shodu s prvopisem potvrzuje 

### Odvodnění:

1. Rozsudkem v záhlaví označeným soud prvního stupně zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal na žalovaném zaplacení částky 4 026 725 Kč s příslušenstvím ve výroku specifikovaným (výrok I). Žalobci uložil povinnost zaplatit žalovanému náhradu nákladů řízení ve výši 185 070 Kč ve lhůtě tři dnů od právní moci rozsudku (výrok II). Takto soud prvního stupně rozhodl v pořadí již čtvrtým rozsudkem o žalobě založené na tvrzení, že žalobce je vlastníkem pozemku p. č. 2105/84, p. č. 2105/85 a p. č. 2105/110 v katastrálním území Chodov, které jsou zastavěny zemním valem, jehož vlastníkem je žalovaný, který tak neoprávněně pozemky užívá. Z tohoto důvodu se žalobce domáhal na žalovaném vydání bezdůvodného obohacení za dobu od 1. 1. 2009 do 31. 8. 2010.
2. Vývoj judikatury Nejvyššího soudu a s tím související vývoj rozhodovací praxe Městského soudu v Praze týkající se problematiky zemního valu a požadavku vlastníků pozemku na vydání bezdůvodného obohacení zúžil problematiku projednávané věci především na zodpovězení otázky, zda zemní val je pro účely občanského práva stavbou, a je tedy způsobilý být předmětem občanskoprávních vztahů, včetně práva vlastnického, dále na otázku, zda se jedná o veřejné prostranství, případně na otázku, zda požadavek žalobce na vydání bezdůvodného obohacení je či nikoliv v rozporu s dobrými mravy.
3. Soud prvního stupně po provedeném dokazování z hlediska skutkového uzavřel, že žalobce nabyl pozemky darem od oprávněné osoby, již byly vydány rozhodnutím pozemkového úřadu. K výstavbě protihlukového valu 037B došlo na základě rozhodnutí o umístění stavby ze dne 22. 1. 1990, stavebního povolení ze dne 2. 10. 1990 a rozhodnutí ze dne 11. 2. 1998. Stavba byla zkolaudována rozhodnutím ze dne 26. 7. 1999. Účelem této stavby je odhlučnění provozu dálnice a uložení zeminy, avšak v současné době val účel odhlučnění neplní. Na leteckých snímcích vypadají předmětné pozemky jako zvrstvená zeleň bez jakýchkoliv vizuálních hranic či dělicích konstrukcí, protkaná menším množstvím zjevně vyšlapaných cest. Pata valu byla zaměřena geodetickou kanceláří. Magistrát hlavního města Prahy adresoval Městské části Praha 11 dne 1. 7. 2005 informaci o tom, že šetřením bylo zjištěno, že protihlukový val je ve vlastnictví hlavního města Prahy. Na základě rozhodnutí soudu však v roce 2016 došlo k vyřazení protihlukového valu jako investiční položky. Podle vyjádření společnosti Interconnect Europe, s. r. o., z dopisu ředitele odboru správy majetku Magistrátu hlavního města Prahy vyplývá, že vlastníkem zemního valu je Ředitelství silnic a dálnic, které však toto tvrzení popřelo. Úřad městské části Praha 11 rovněž uvedl, že stavbu zemního valu neudržuje, nespravuje a ani neeviduje v majetku. Vrstvenými pracemi na předmětných pozemcích byly zjištěny převážně šedožlutohnědé a šedočerné písčité a jílovitopísčité hlíny, většinou pevné až tvrdé konzistence s úlomky a kusy cihel, břidlic, makadamu, škváry, uhlí, asfaltu, betonu a železobetonu. Dále byly zjištěny i části komunálního odpadu - kusy dřáta, shnilé a hnijící kusy dřeva, kusy hadic, igelitu, linolea, či geotextilie. V roce 2004 při realizaci záměru výstavby T-Mobile docházelo na předmětných pozemcích k masivnímu odtěžování výkopku a navážení velkého množství stavebního recyklátu. Na předmětných pozemcích byl také uskutečněn koncert a je, příp. byl, zde umístěn reklamní panel. Podle technických podmínek 104 se protihlukovou clonou pro účely těchto technických podmínek rozumí, mimo jiné, zemní valy, kterými jsou sypané konstrukce a vybudované na povrchu území podél pozemní komunikace, ohumšováné, oseté travním semenem, přičemž použité materiály nesmí ohrozit složky životního prostředí.
4. Takto zjištěný skutkový stav soud prvního stupně posuzoval z hlediska úpravy provedené v § 119 zákona č. 40/1964 Sb. (dále jen obč. zák.), v § 120 obč. zák., v § 451 obč. zák.
5. S odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, sp. zn. 22 Cdo 539/2001, soud

prvního stupně konstatoval, že o stavbu ve smyslu občanskoprávním nejde tehdy, pokud by výsledkem stavební činnosti nebyla věc ve smyslu právním, nýbrž tento výsledek by se stal součástí jiné věci (pozemku, stavby) tak, že by k této věci podle její povahy náležel a nemohl být oddělen, aniž by se tím věc znehodnotila. Musí tedy jít o takovou stavbu, s níž by mohlo být samostatně nakládáno, aniž by muselo být současně nakládáno s pozemkem, na němž je stavba umístěna. V oblasti občanskoprávních vztahů proto nelze pojem stavby vykládat podle správních předpisů. V daném případě bylo prokázáno, že protihlukový val takovou samotnou věcí není. Jedná se sice o výsledek stavební činnosti, avšak tímto výsledkem jsou pouze ozeleněné terénní úpravy pozemku, nikoliv vznik samostatné věci. Žalobce sice předložil listiny stavebního úřadu, který stavbu protihlukového valu povolil a následně zkolaudoval, jedná se však pouze o důkazy, kterými bylo prokázáno, že protihlukový val je stavbou podle správních předpisů. K žalobcem předloženému geodetickému zaměření paty zemního valu soud prvního stupně uvedl, že hranice stavby jako samostatné věci by měly být seznatelné pouhým okem, a nikoliv složitým geodetickým měřením. Žádné viditelné hranice či konstrukce však v řízení prokázány nebyly. Stejně tak technické podmínky stanoví podmínky výstavby zemních valů, ale opět neprokazují, že by výsledkem této činnosti byla samostatná věc. K tvrzení žalobce, že zemní val je skládkou, soud prvního stupně konstatoval, že ani případný odpad navezený při výstavbě zemního valu z něj nečiní samostatnou věc, zemní val pak není ani skládkou ve smyslu zákona o odpadech. Nad rámec výše uvedeného soud prvního stupně uvedl, že v řízení byly provedeny důkazy, z nichž vyplývají protichůdné závěry o původu tohoto odpadu, soud však původce blíže nezkoumal, neboť předmětem tohoto řízení nebyl případný nárok související se znečištěním pozemku.

6. Soud prvního stupně se již nezabýval otázkou, zda zemní val je či nikoliv veřejným prostranstvím s odůvodněním, že řešení této otázky by bylo v rozporu se zásadou hospodárnosti. Ze stejných důvodů neposuzoval důvodnost obrany žalovaného založenou na tvrzení, že požadavek žalobce na vydání bezdůvodného obohacení je v rozporu s dobrými mravy.
7. Výrok o náhradě nákladů řízení odůvodnil ustanovením § 142 odst. 1 o. s. ř. a žalovanému přiznal plnou náhradu účelně vynaložených na bránění práva. Současně konstatoval, že náklady vynaložené za právní zastoupení advokátem nepovažoval za účelně vynaložené, neboť podle ustálené judikatury lze u žalovaného presumovat existenci dostatečného personálního i materiálního vybavení a zabezpečení ke kvalifikovanému hájení práv. Předmětných sporů v obdobné věci je vedeno značné množství, soud prvního stupně se proto neztotožnil s námitkou žalovaného, že jsou zde důvody pro přiznání odměny za právní zastoupení. Žalovanému s těmito důvody přiznal náhradu pouze za náklady tvořícími zaplacenými soudními poplatky v celkové výši 185 070 Kč, jako platební místo určil přímo žalovaného.
8. Rozsudek napadl žalobce i žalovaný včas podaným odvoláním. Odvolání žalobce směřovalo do věci samé (výrok I), žalovaný svým odvoláním brojil proti výroku o náhradě nákladů řízení (výrok II).
9. Žalobce své odvolání založil na odvolacím důvodu podle § 205 odst. 2 písm. b), e) a g) o. s. ř., tedy soudu prvního stupně vytýkal, že nepřihlédl k tvrzeným skutečnostem a označeným důkazům, na základě provedených důkazů dospěl k nesprávným skutkovým zjištěním a jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Předstal, že soud prvního stupně nesprávně posoudil povahu zemního valu, resp. skutečnost, že žalovaný vybudoval na předmětných pozemcích žalobce zemní val, ve kterém je, jak ukázal geologický průzkum, umístěn komunální odpad a nebezpečné látky, aniž by měl žalovaný k takovému užívání pozemku souhlas žalobce. Tím dochází k omezení vlastnického práva žalobce. Soudu prvního stupně vytýkal, že se nedostatečně vypořádával s otázkou povahy zemního valu, která je pro samotný

základ sporu významná. V rozporu s předloženými důkazy neuvedl jednoznačný logický myšlenkový postup, kterým dospěl k závěru, že se v případě protiblukového valu nejedná o samostatnou stavbu. Vyslovil přesvědčení, že důkazy, které byly soudu poskytnuty, dokazují, že žalovaný vlastní na pozemku žalobce stavbu zemního valu, která je jednoznačně stavbou podle stavebně technické dokumentace. Zdůraznil, že žalovaný zemní val vedl ve svém účetnictví jako položku 9296 (1962) - Jižní Město II, Z037B, v pořizovací hodnotě 47 863 815,25 Kč. Soudu prvního stupně dále vytýkal, že učinil závěr o skutkovém stavu v odst. 49 na základě neprovedeného, či chybně označeného důkazu, neboť u soudu nebyl proveden důkaz vyjádření společnosti Interconnect Europe, s. r. o., z dopisu ředitele odboru správy majetku hlavního města Prahy, ze kterého by vyplynulo, že vlastníkem zemního valu je Ředitelství silnic a dálnic. Soud prvního stupně rovněž neuvedl, jak na základě provedených důkazů, kterými se žalovaný k existenci vlastnictví valu hlásil, dospěl ke zjištění, že by výsledkem stavební činnosti žalovaného nebyla stavba zemního valu jako samostatná věc. Akcentoval svůj nesouhlas s konstatací obvodního soudu, že geodetické zaměření paty zemního valu, které bylo žalobcem předloženo jako důkaz k prokázání existence stavby valu na předmětných pozemcích, není důkazem viditelné hranice, a že hranice stavby jako samostatné věci by neměly být seznatelné pouhým okem, a nikoliv složitými geodetickými měřeními. Žalobce oponoval těmto závěrům soudu prvního stupně tvrzením, že ani hranice pozemku nemusí být na první pohled patná a je možné ji určit, a tím pádem přesně identifikovat pouze na základě geodetického zaměření. Přesto je však možné hovořit o věci, která je samostatným předmětem občanskoprávních vztahů. V odstavci 55 písemného vyhotovení rozsudku soudu prvního stupně je citován judikát Nejvyššího soudu 22 Cdo 539/2001 ze dne 30. 9. 2002, který se ovšem týká studny, a na uvedený spor se tedy nevztahuje. S poukazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 28 Cdo 816/2018 - 365, kterým byl zrušen rozsudek odvolacího soudu ve věci 25 Co 164/2017, a kterým bylo rozhodováno o předchozím dovolání žalovaného ve věci, je přitom jednoznačně uvedeno, že naplnění typických znaků relevantních pro pojem stavba se soud musí zabývat, a to zejména se zřetelem na materiální podstatu výsledku stavební činnosti, její vymezitelnost vůči okolnímu pozemku a samostatnou hospodářskou funkci odlišující se od účelového určení pozemku. Zdůraznil, že právě samostatná hospodářská funkce zemního valu, ať už v podobě protiblukové ochrany, která byla přiznaným důvodem výstavby, tak uložení stavebního odpadu, což představovalo skrytý důvod budování zemního valu, dokládá, že ve všech těchto aspektech nemůže být soukromý vlastník - žalobce nucen k akceptování takového omezení svého vlastnického práva, tj. omezení užívání pozemku v důsledku umístění zemního valu. Skutečnost, že soudy samotný základ sporu omezovaly na polemiku, zda lze zemní val považovat za samostatnou věc podle soukromoprávních předpisů, zcela opomíjí skutečné omezení vlastnického práva žalobce. K této otázce pak rekapituloval rozhodnutí obvodních soudů, Městského soudu v Praze a Nejvyššího soudu České republiky v době podání žaloby, která považovala zemní val za samostatný předmět právních vztahů. Z uvedených důvodů žalobce vytýkal soudu prvního stupně, že se nevypořádal s odůvodněním svého právního názoru na neexistenci stavby na pozemcích žalobce, a že na základě provedených důkazů dospěl k nesprávným skutkovým závěrům.

10. Soudu prvního stupně rovněž vytýkal, že se nezabýval tvrzením a posouzením toho, zda je možné zemní val na předmětných pozemcích považovat za veřejné prostranství. Jeho odkaz na rozpor se zásadou hospodárnosti řízení je při množství důkazních materiálů a délce soudního sporu neadekvátní, a soud tak žalobci odepřel spravedlnost (denegatio iustitiae). Tento procesní postup označil za vadu řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Zdůraznil, že při zjišťování skutkového stavu v rozporu s § 120 nebyly vůbec zjišťovány okolnosti rozhodné pro posouzení věci, přestože byly tvrzeny a k jejich prokázání byly nabízeny důkazy (odkaz na rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 21 Cdo 870/2002).



11. Zároveň žalobce namítal, že soud prvního stupně nesprávně posoudil důkaz „závěrečná zpráva o průzkumu znečištění“ zpracovatele Ochrana podzemních vod. Z odůvodnění rozsudku totiž vyplývá, že soud se vůbec nezabýval závěry této závěrečné zprávy. Zjištění soudu tedy neodpovídají provedeným důkazům. Zdůraznil, že ze závěru zprávy o geologickém průzkumu vyplývá, že zeminy uložené ve valu nesplňují zákonné podmínky pro nakládání s odpady, zejména pro uložení odpadu na povrchu terénu podle vyhlášky č. 294/2005 Sb., konkrétně vzorek J1 překračuje povolený limit podle vyhlášky č. 294/2005 Sb. v obsahu polycyklických aromatických uhlovodíků - PAU, a to téměř 2,7× a v obsahu ropných uhlovodíků C10 - C40 výše než 8,3×. Ať už je zemní val soudy považován za stavbu, či nikoliv, je nezpochybnitelným faktem, který byl provedenými důkazy u soudu podpořen, že žalovaný na pozemky žalobce umístil stavbu zemního valu, v jejímž tělese se nachází prokázaný odpad a ekologická zátěž. Je proto zcela v souladu s § 451 obč. zák., že na úkor žalobce se obohacuje právě žalovaný, a to plněním bez právního důvodu. Přestože žalovaný o existenci tohoto komunálního odpadu věděl, pozemky předchůdci žalobce vydal, aniž by ho upozornil na skutečnost, že pozemky jsou kontaminovány nebezpečným odpadem, resp. že na pozemcích je takový nebezpečný tuhý komunální odpad uložen. Po celou dobu projednávání soudních sporů se žalovaný k odpovědnosti za uložený komunální odpad nahlásil přesto, že minimálně od roku 2008, kdy byla provedena inventarizace skládek na území hlavního města Prahy, o této skutečnosti věděl, ale ani žalobce, ani původního vlastníka pozemků na to nepozornil. Naopak žalovaný tvrdí, že takto uložený nebezpečný odpad, který je v tělese valu uložen, je součástí pozemku. Skutečnost, že byl v tělese zemního valu následně zjištěn komunální odpad, jen dokazuje protiprávnost jednání žalovaného, který zjevně užívá cizí pozemek k uložení odpadu, ať už je pojmenován jako zemní val, aniž by měl soublas žalobce, jež se proti užívání svých pozemků takovým způsobem zcela logicky brání. Navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.
12. Žalovaný brojil proti výroku o náhradě nákladů řízení a argumentoval tím, že spor rozhodně není jednoduchý, když dvakrát ve věci rozhodoval Nejvyšší soud České republiky. Poukázal na hodnotu sporu včetně příslušenství, a bez dalších souvislostí pak tvrdil, že žalobce je akciovou společností, jejíž vlastnická struktura končí na Kypru. Uvedl dále, že soud prvního stupně měl celý případ, co do procesní náročnosti, lépe zkoumat a teprve z konkrétního zjištění vyvozovat, zda v daném řízení bylo zastupování advokátem určené, či nikoliv. O složitosti sporu pak vypovídá, že ani po devíti letech není věc pravomocně skončena, přičemž 2x rozhodoval Nejvyšší soud. Žalovaný položil otázku, „proč musel dvakrát zasahovat Nejvyšší soud ČR, jednalo-li se o jednoduchý spor“. Opětovně akcentoval hodnotu předmětu sporu, zdůraznil, že společnost žalobce je nejméně z 3/4 vlastněná kyperskými společnostmi, a proto nemůže obstát ani případný odkaz na neutěšené sociální poměry žalobce či jiné okolnosti, které by snad mohly nepřiznání náhrady nákladů řízení žalovanému jakýmsi způsobem odůvodnit. Připustil, že žalovaný disponuje zaměstnanci na různých odborech a odděleních, které mohou s legislativou a právem souviset. Jedná se však o zaměstnance, kteří řeší a plní úkoly v mezích svých předpokládaných zaměření, obvykle subsumovaných pod nejčastější běžnou praxi. Rozhodně však nelze předpokládat, že statutární město disponuje běžně právníky s odbornou specializací na problematiku zaměřenou k řešení spornosti nemovitosti. Zaměstnávání těch kterých specialistů by znamenalo ze strany žalované značnou neohospodárnost, neboť předem nelze nikdy dost dobře odhadnout, v jakých rozměrech bude nezbytné každý jednotlivý případ řešit. V praxi by se tak mohlo ad absurdum stát, že by vybraný zaměstnanec na danou právní problematiku pouze čerpal výhody stálého zaměstnání, ale jeho faktické zapojení do práce by se odvíjelo teprve od skutečnosti, zda vůbec nějaký spor v jeho kompetenci k následnému řešení vznikne. Další součástí odvolání byl rozbor struktury zaměstnanců žalovaného s akcentem na zaměstnance s vysokoškolským vzděláním. Uvedl dále, že odbor legislativní a právní, konkrétně oddělení soukromého práva, zaměstnává stabilně kolem pěti pracovníků a jeho primární rolí není zastupování žalovaného před soudy, ale zajišťování právních služeb ve vztahu k zastupitelstvu

a radě, a podružně též poskytování právní součinnosti jednotlivým městským „organizacím“, kterých je přes 300. V této souvislosti pak poukázal na dle jeho názoru příčlivé usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 3. 2016, sp. zn. 14 Co 92/2016, v němž Městský soud mimo jiné konstatoval, že ve sporu o vydání bezdůvodného obohacení, jež mělo vzniknout neoprávněným užíváním pozemku, se rozhodně nejedná o agendu běžně vyřizovanou žalovaným. Konstatoval, že ani soudem poukazovaná „hojná judikatura“ nebrání žalobci podávat opakovaně nedůvodné žaloby proti hlavnímu městu Praze. Součástí podaného odvolání byla rekapitulace průběhu řízení a v tomto směru žalovaný uzavřel, že celá věc byla nadměru náročnou a všechny navazující otázky jsou navíc stále častěji předmětem rozvíjející se judikatury Nejvyššího a Ústavního soudu České republiky k problematice postavené na obdobných základech. Uvedl, že rezolutně trvá na závěru, že pokud mu soud prvního stupně nepřiznal právo na náhradu nákladů v plném rozsahu za situace úspěšné procesní obrany, pak dochází k porušení práva na spravedlivý proces, jak ostatně bohatě judikoval Ústavní soud např. v nálezu III. ÚS 292/07. Součástí podání žalovaného byl i výpočet nákladů za právní zastoupení v celkové výši 550 672 Kč.

13. Odvolací soud z podnětu podaných odvolání přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně, včetně řízení, jež předcházelo jeho vydání (§ 212, § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř.), a dospěl k závěru, že odvolání nejsou důvodná.
14. Odvolací soud považuje za potřebné předeslat, že jen v souzené věci se jedná o čtvrté rozhodnutí odvolacího soudu, kdy bylo opakovaně rozhodováno i Nejvyšším soudem České republiky. Ve věci mezi vlastníky sousedních pozemků, na nichž je rovněž těleso zemního valu umístěno, bylo rozhodováno jinými senáty Městského soudu v Praze, a i k závěrům přijatým v těchto senátech se vyjadřoval Nejvyšší soud České republiky. Jak v projednávané věci, tak v paralelně probíhajících sporech se otázka důvodnosti žalobami uplatněného požadavku na vydání bezdůvodného obohacení zúžila především na zodpovězení otázky, zda zemní val je stavbou ve smyslu občanského práva, zda se jedná, či nikoliv, o veřejné prostranství ve smyslu zákona č. 128/2000 Sb. (otázka právně významná pro posouzení věcné pasivní legitimace žalovaného), příp. zda požadavek žalobců na vydání bezdůvodného obohacení je či není v poměrech souzené věci v rozporu s dobrými mravy.
15. V kasačním rozhodnutí vydaném v tomto řízení Nejvyšší soud ČR poukázal na svoji rozhodovací praxi stran kvalifikace stavby v občanskoprávním smyslu a zdůraznil, že pro posouzení, zda výsledek stavební činnosti je stavbou v občanskoprávním smyslu, je v zásadě nevýznamný samotný průběh výstavby či její regulace jednotlivými správními akty vydávanými ve stavebním řízení, stejně jako způsob následné správy či účetní evidence. V rozhodnutí ze dne 19. 6. 2018, sp. zn. 28 Cdo 1627/2018, ve věci požadavku na vydání bezdůvodného obohacení z titulu umístění zemního valu na sousedních pozemcích Nejvyšší soud ČR konstatoval, že za situace, kdy odvolací soud vycházejí ze skutkového zjištění, že předmětný zemní val umístěný na pozemcích žalobce vznikl vrstvením zeminy a jiného materiálu, je potostlý neudržovanou nízkou vegetací a je přes něj vyšlapaná stezka pro pěší, přičemž nelze objektivně odlišit těleso valu od samotných pozemků, když val je s pozemky spojen v jeden nezlý celek tvořený vizuálně, materiálně i svou podstatou jednou hmotou a není od pozemku oddělen žádnou konstrukcí vytvořenou lidskou činností, dovodil, že tento val tvoří součást pozemku žalobce a není samostatným předmětem občanskoprávních vztahů, a nebyl tak v rozhodném období ani stavbou ve smyslu § 119 odst. 1 obč. zák., nejsou úvahy odvolacího soudu zjevně nepřiměřené. Zároveň se právní závěry odvolacího soudu neodchyľují od ustálené judikatury odvolacího soudu stran kvalifikace stavby v občanskoprávním smyslu. Aprobował i závěr odvolacího soudu, podle nějž charakter výsledku stavební činnosti coby stavby v občanskoprávním smyslu nezakládá ani samotný průběh výstavby či její regulace jednotlivými

správními akty vydávány ve stavebním řízení, a přirozeně ani způsob jeho následné zprávy či účetní evidencí. Na tyto závěry pak Nejvyšší soud odkázal i v usnesení ze dne 27. 8. 2018, sp. zn. 28 Cdo 1891/2018.

16. Senát Nejvyššího soudu 22 Cdo ve svém rozhodnutí sp. zn. 22 Cdo 3786/2018 v řízení o odstranění navážky, kterou tvoří navezený tehý komunální odpad, včetně přehrnované vrstvy zeminy s příměsí plastů, částíček skla, kamenů a jiných materiálů, z původního povrchu zemského, a to mechanickým rozebráním a odvozem z části prostoru těchto pozemků a po uvedení pozemků v těchto vymezených částech do původního stavu bez ekologické zátěže a o předání těchto pozemků vyklizených a upravených, dovolání žalobců odmítl. V otázce posouzení, zda zemní val je stavba v občanskoprávním smyslu nebo se jedná o součást pozemku, se přihlásil k rozhodovací praxi senátu 28 Cdo (odkaz na rozhodnutí 28 Cdo 2691/2013, 28 Cdo 2140/2013, 28 Cdo 816/2018, 28 Cdo 1627/2018, 28 Cdo 1891/2018), stejně jako poukázal na rozhodovací praxi senátu 22 Cdo. Zdůraznil, že dovolatelé přehlížejí, že dovolací soud se již povahou předmětného zemního valu (přímo v daných skutkových poměrech, a dokonce i ve vztahu mezi žalobcem a žalovaným) zabýval a od této judikatury se rozhodnutí odvolacího soudu neodchyluje. Odkázal na rozsudek ze dne 9. 10. 2013, sp. zn. 28 Cdo 2691/2013, kterým byl zrušen rozsudek odvolacího soudu z důvodu nesprávného právního posouzení věci, protože odvolací soud posoudil předmětný zemní val jako samostatnou věc v právním slova smyslu. Obdobně pak dovolací soud postupoval v rozsudku ze dne 24. 2. 2015, sp. zn. 28 Cdo 2140/2013, v rozsudku ze dne 16. 7. 2018, sp. zn. 28 Cdo 816/2018 a v usnesení 28 Cdo 1627/2018. Součástí citovaného rozhodnutí senátu 22 Cdo je i odkaz na rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 24. 9. 2018, sp. zn. II. ÚS 3046/18, kterým byla odmítnuta ústavní stížnost pro zjevnou neopodstatněnost, když se Ústavní soud ztotožnil s právním posouzením povahy předmětného zemního valu.
17. Na uvedená rozhodnutí pak navazovaly rozhodnutí Městského soudu v Praze (příkladno lze uvést rozhodnutí ze dne 22. 5. 2019, sp. zn. 13 Co 8/2019 ze, ze dne 30. ledna 2019 sp. zn. 91 Co 128/2018), které v poměrech valu konstatovaly, že vznikl navrstvením zeminy a jiného materiálu, je porostlý vegetací, před kterou je vyřlapaná stezka pro pěší, nelze objektivně odlišit těleso valu od samotného pozemku. S odkazem na již konstатовanou judikaturu Nejvyššího soudu a rozhodnutí Ústavního soudu II. ÚS 3046/18 senát 13 Co 8/2019 uzavřel, že zemní val je součástí pozemku, a nikoliv věcí v právním slova smyslu. Stejně tak senát 91 Co přijal stejný právní závěr s akcentem, že zemní val není samostatnou stavbou v občanskoprávním smyslu. S uvedenými závěry koresponduje i rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 21. 3. 2018, č. j. 69 Co 481/2017 - 255, rozhodnutí ze dne 21. 9. 2017, č. j. 53 Co 114/2017 - 370, rozhodnutí ze dne 12. června 2018, č. j. 21 Co 130/2018 - 217, rozhodnutí ze dne 19. 9. 2018, č. j. 54 Co 221/2018 - 260.
18. V souzené věci se závěry prvostupňového soudu neodchylují v rozhodných skutečnostech od skutkové roviny sporů výše označených, odvolací soud proto nepřisvědčil výtkám žalobce směřujícím do procesu dokazování, kterým vyústil do skutkové roviny sporu (viz zejména čl. 49 rozsudku soudu prvního stupně). Otázka, zda těleso zemního valu je samostatnou věcí z hlediska občanskoprávní úpravy, je otázkou právní, ohledně níž se judikatura tvořená označenými rozhodnutími vymezila ve prospěch závěru, že zemní val je součástí pozemku, a nejedná se tedy o samostatnou věc způsobitou být předmětem občanskoprávních vztahů. Z výše uvedeného vyplývá, že v tomto právním posouzení se judikatura soudu odvolacího i Nejvyššího soudu České republiky stala konstantní, a lze proto tyto právní závěry považovat za ustálenou rozhodovací praxi.

19. **Ustanovení § 13 zákona 89/2012 Sb. (dále též jen o. z.) zakotvuje do občanského zákoníku účinného od 1. 1. 2014 postulat legitimního očekávání, podle kterého ten, kdo se dovolává ochrany svého oprávnění založeného právem hmotným, má legitimní právní důvod očekávat, že jeho právní případ bude posouzen obdobně jako jiné typově shodné a již rozhodnuté právní případy, jelikož má právní důvod spoléhat na to, že ustanovení hmotného práva (zde občanského zákoníku) budou vyložena shodně s dosavadní ustálenou rozhodovací praxí (stovnej rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, sp. zn. 25 Cdo 2462/2016).**
20. Odvolací soud se za uvedené procesní situace přizpůsobil rozhodovací praxi v otázce povahy zemního valu z hlediska občanského práva a ve shodě s ní uzavřel, že těleso zemního valu není samostatnou stavbou v občanskoprávním smyslu, ale jedná se o pouhé ztvárnění povrchu. Z tohoto důvodu je třeba zemní val považovat za součást pozemku vlastnický patřící žalobci. Tento závěr pak byl důvodem pro zamítnutí žaloby, a nebylo proto třeba řešit otázku, zda tato součást věci je současně veřejným prostranstvím, či zda je požadavek žalobců v rozporu s dobrými mravy. Je tomu tak proto, že posouzení těchto otázek by nemohlo mít vliv na výrokové rozhodnutí odvolacího soudu, neboť závěr o tom, že zemní val je veřejným **prostranstvím, či že žalobní požadavek je v rozporu s dobrými mravy, by byl jen dalším důvodem k zamítnutí žaloby.**
21. S uvedenými důvody odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o věci samé podle § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil.
22. Shodně s převažující rozhodovací praxí zdejšího soudu odvolací soud nepřisvědčil argumentaci žalovaného založené na zásadním tvrzení, že v poměrech souzené věci jsou náklady vynaložené na právní zastoupení advokátem náklady účelné vynaloženými. Je tomu tak proto, že podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu ČR a Ústavního soudu ČR „U statutárních měst a jejich městských částí lze presumovat existenci dostatečného materiálního a personálního vybavení a zabezpečení k tomu, aby byla schopna kvalifikovaně hájit svá rozhodnutí, práva a zájmy, aniž by musela využívat právní pomoci advokátů. Nebude-li jimi v příslušném řízení prokázán opak, nejsou náklady za zastoupení advokátem náklady účelné vynaloženými“ (stovnej rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2396/09, II. ÚS 2984/09, II. ÚS 376/12, I. ÚS 1979/16, III. ÚS 3061/17. Shodně lze příkladně poukázat na rozhodnutí zdejšího soudu sp. zn. 54 Co 221/2018, sp. zn. 54 Co 261/2018, sp. zn. 11 Co 214/2019, které jsou ve shodě s rozhodnutími Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 28 Cdo 5280/2015, 26 Cdo 4755/2016, 28 Cdo 5804/2016, 28 Cdo 315/2017, 28 Cdo 993/2017, 28 Cdo 993/2017, 28 Cdo 3562/2017, 28 Cdo 4389/2017, 26 Cdo 4914/2017, 28 Cdo 85/2019 a dalšími). Jestliže obvodní soud nepřiznal žalobci jako účelné vynaložené náklady vzniklé mu v souvislosti s právním zastoupením advokátem, je jeho rozhodnutí správné. Ani v poměrech souzené věci neshledal odvolací soud specifické okolnosti, které by odůvodňovaly zastoupením žalobce advokátem. V této souvislosti odvolací soud zdůrazňuje, že i v souzené věci vycházel ze závěrů přijatých již citovanou judikaturou, totiž, že u žalovaného-hlavní město Praha- lze předpokládat, že je dostatečně materiálně i personálně vybaven k tomu, aby byl v soudním řízení schopen hájit svá interní rozhodnutí, práva a oprávněné zájmy, aniž by musel využívat externí právní pomoci advokátů. Předmětem sporu nebyla právní problematika, která by nesouvisela s oblastí spravovanou hlavním městem Praha (v tomto směru lze odkázat na skutkové okolnosti sporu s důrazem, že vydané rozhodnutí bylo pro žalovaného příznivé z důvodu přijatého závěru, že zemní val, který byl z hlediska předpisů správního práva kolaudován jako stavba vedená právě v účetnictví žalobce, nelze považovat za stavbu ve smyslu soukromého práva), stejně tak se nejednalo o právní problematiku specializovanou, obtížnou, dosud neřešenou či problematiku s mezinárodním prvkem vyžadující znalosti mezinárodního práva, event. znalosti jazykové, na kterou by se zvolený advokát specializoval. Předmětem řízení byl spor o vydání bezdůvodného obohacení, což je dlouhodobě doktrinálně i zákonně zakotvený institut soukromého **práva.** Skutečnost, že v řízení opakovaně



rozhodoval Nejvyšší soud ČR, není tím specifickým sporu, který by odůvodňoval zastoupení žalobce advokátem, neboť vyvíjející se judikatura sama o sobě nečinní projednávanou věc natolik obtížnou, aby byla výjimkou z presumované zásady, resp. prokazovala její opak, totiž, že statutární město zaměstnává pracovníky s vysokoškolským vzděláním v oboru právo, kteří jsou schopni řešit právní problematiku bezdůvodného obohacení, tedy i při vyvíjející se judikatuře. Soud prvního stupně však nezohlednil paušální náhradu nákladů podle § 151 odst. 3 o.s.ř. a vyhl. č. 254/2015 Sb. Celkem tedy byla žalovanému přiznána náhrada nákladů za předcházející řízení tvořených paušální odměnou po 300 Kč, celkem za 26 úkonů včetně 21% DPH ve výši 1 638 Kč (převzetí a příprava, odpor, vyjádření k žalobě, ústní jednání, odvolání, dovolání, podání čl. 124, podání čl. 148, ústní jednání čl. 161, podání čl. 177, ústní jednání čl. 184, podání čl. 197, ústní jednání čl. 204, odvolání čl. 210, vyjádření čl. 224, podání čl. 233, ústní jednání čl. 253, odvolání čl. 273, podání čl. 301, ústní jednání čl. 313, dovolání čl. 329, podání čl. 395, podání čl. 411, podání čl. 420, podání čl. 432, odvolání čl. 453, ústní jednání čl. 464). Spolu se zaplacenými soudními poplatky již v náhradě přiznanými soudem prvního stupně tak činí účelně vynaložené náklady žalovaného na bránění práva částku 194 508 Kč, ohledně níž byl rozsudek v nákladovém výroku změněn (§ 220 odst. 1, písm. a) o.s.ř.), jinak byl v tomto výroku jako věcně správný potvrzen (§ 219 o.s.ř.).

23. Výrok o nákladech odvolacího řízení je odůvodněn § 224 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s § 142 odst. 1 o.s.ř., když i v této fázi řízení byl žalobce plně procesně úspěšný. Účelně vynaložené náklady jsou tvořeny v souladu s § 151 odst. 3 o.s.ř. paušální náhradou podle § 2 odst. 3 vyhl. č. 254/2015 Sb. v celkové výši 1452 Kč (odvolání, vyjádření k odvolání, příprava na odvolací jednání a účast u odvolacího jednání; tj. 4 úkony po 300 Kč, 21% DPH ve výši 252 Kč)

#### **Poučení:**

Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání za podmínek stanovených v § 237 o. s. ř. Dovolání se podává do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR v Brně prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 1.

Praha 13. února 2020

**JUDr. Blanka Kapitanová v. r.**  
předsedkyně senátu